

॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥

चिरमस्युषितः पुत्रचिरं शुश्रूषितस्त्वया ॥ वृद्धं मामप्यनुज्ञातुमर्हसित्वं नराधिप ॥ ५७ ॥ वैशंपायन उवाच इत्युक्त्वा धर्मराजानं वेपमानं रुतांजलिं ॥ उवाच वचनं राजा धृतराष्ट्रो विक्रासुतः ॥ ५८ ॥ संजयं च महात्मानं रुपां चापि महारथं ॥ अनुनेतुमिहेच्छामि भवद्विर्वसुधाधिपं ॥ ५९ ॥ म्लायते मे मनो हीदं मुखं च परिशुष्यति ॥ वयसा च प्रकृष्टेन वाग्व्यायामेन चैव ह ॥ ६० ॥ इत्युक्त्वा स तु धर्मात्मा वृद्धो राजा कुरुद्वहः ॥ गांधारीं शिश्रिये धीमान् सहसैव गता सुवत् ॥ ६१ ॥ तंतु दृष्ट्वा समासीनं विसंज्ञमिव कौरवं ॥ आर्तिराजा गमत्तीव्रां कौंतेयः परवीरहा ॥ ६२ ॥ युधिष्ठिर उवाच यस्य नागसहस्रेण शतसंख्येन वैबलं ॥ सोयं नारीं व्यपाश्रित्य शेते राजा गता सुवत् ॥ ६३ ॥ आयसी प्रतिमा येन भीमसेनस्य सापुरा ॥ चूर्णीकृता बलवता सौबलामाश्रितः स्त्रियं ॥ ६४ ॥ धिगस्तु मामधर्मज्ञं धिग्बुद्धिं धिक्च मे श्रुतं ॥ यत्कृते पृथिवीपालः शेते यमतथोचितः ॥ ६५ ॥ अहमप्युपवत्स्यामि यथैवायं गुरुर्मम ॥ यदिराजानभुंक्ते यं गांधारी च यशस्विनी ॥ ६६ ॥ वैशंपायन उवाच ततोऽस्य पाणिना राजन् जलशीतेन पांडवः ॥ उरोमुखं च शनकैः पर्यमार्जत धर्मवित् ॥ ६७ ॥ तेन रत्नौषधिमता पुण्येन च सुगंधिना ॥ पाणिस्पर्शेन राज्ञः सराजा संज्ञामवाप ह ॥ ६८ ॥ धृतराष्ट्र उवाच स्पृशमां पाणिना भूयः परिष्वज च पांडव ॥ जीवामीवाति संस्पर्शात्तिवरा जीवलोचन ॥ ६९ ॥ मूर्धानं च तवाघ्रातुमिच्छामि मनुजाधिप ॥ पाणिभ्यां हि परिस्प्रष्टुं प्रीणनं हि महन्मम ॥ ७० ॥ अष्टमोऽद्य कालो यमाहारस्य कृतस्य मे ॥ येनाहं कुरुशादूलशक्नोमि न विचेष्टितुं ॥ ७१ ॥ व्यायामश्चायमत्यर्थं कृतस्त्वामभियाचता ॥ ततो ग्लानमना स्तात नष्टसंज्ञ इवाभवं ॥ ७२ ॥ तवाभ्युत्तरसप्रख्यं हस्तस्पर्शमिमं प्रभो ॥ लब्ध्वासंजीवितोऽस्मीति मन्ये कुरुकुलोद्वह ॥ ७३ ॥ वैशंपायन उवाच एवमुक्तस्तु कौंतेयः पित्राज्येष्टेन भारत ॥ पस्पर्श सर्वगात्रेषु सौहार्दात्तं शनैस्तदा ॥ ७४ ॥ उपलभ्यततः प्राणान् धृतराष्ट्रो महीपतिः ॥ बाहुभ्यां संपरिष्वज्य मूर्ध्न्या जिघ्रत पांडवं ॥ ७५ ॥ विदुरादयश्च ते सर्वे रुरुदुर्दुःखिता भृशं ॥ अतिदुःखात्तुराजानं नोचुः किंच न पांडवं ॥ ७६ ॥ गांधारी त्वेव धर्मज्ञा मनसोद्वहती भृशं ॥ दुःखान्यधारयद्राजन्मैवमित्येव चाब्रवीत् ॥ ७७ ॥ इतरास्तु स्त्रियः सर्वाः कुंत्या सहसु दुःखिताः ॥ नेत्रैरागतविक्लेदैः परिवार्य स्थिता भवन् ॥ ७८ ॥ अथाब्रवीत् पुनर्वाक्यं धृतराष्ट्रो युधिष्ठिरं ॥ अनुजानीहि मां राजंस्तपस्ये भरतर्षभ ॥ ७९ ॥ म्लायते मे मनस्तात भूयो भूयः प्रजल्पतः ॥ नमामतः परं पुत्रपरिक्लेष्टुमिहार्हसि ॥ ८० ॥